

Vaje 6. Odvod 2**Parametrično odvajanje**

1. Določi krivuljo, ki jo opisuje sistem enačb

a) $x = 2t - 1, y = t + 1, 0 \leq t \leq 2$

b) $x = 2t^3 + 1, y = t^3 + 2, -1 \leq t \leq 1$

c) $x = \cos t, y = \sin t, 0 \leq t \leq 2\pi$

2. Določi $\frac{dy}{dx}$ kot funkcijo parametra t , če sta x in y dana

a) $x = 4t^2 - 1, y = 2t + 1$

b) $x = \frac{2}{\sin t}, y = \tan t$

c) $x = \frac{1-t^2}{1+t^2}, y = \frac{2t}{1+t^2}$

d) $x = t + \frac{1}{t}, y = t - \frac{1}{t}$

3. Določi $\frac{dy}{dx}$ in $\frac{d^2y}{dx^2}$ kot funkcijo parametra t , če sta x in y dana

a) $x = \cos t^2, y = \sin t^2$

b) $x = \cos(2t), y = \sin t$

c) $x = \frac{1-t^2}{1+t^2}, y = \frac{2t}{1+t^2}$

d) $x = t + \frac{1}{t}, y = t - \frac{1}{t}$

Linearna aproksimacija

1. Približno izračunaj

a) $\sqrt{8}$

b) $\sqrt{99}$

c) $\sqrt[3]{30}$

d) $(0.102)^{-1}$

e) $\tan^{-1}(0.98)$

f) $\sin 32^\circ$

2. Določi linearno približek dane funkcije v okolici dane točke

a) $\cos x, x_0 = \frac{\pi}{2}$

b) $x^3 + \ln x, x_0 = 1$

c) $\sqrt{x} + \frac{1}{\sqrt{x}}, x_0 = 4$

d) $e^{x+1} + x^5 + 1, x_0 = 0$

e) $\frac{e^x}{\sqrt{1+x^2}}, x_0 = 0$

f) $e^{x^2} \sin(2x), x_0 = 0$

g) $\frac{e^x}{1-x}, x_0 = 0$

h) $\frac{\ln(1+x)}{xe^x}, x_0 = 0$

i) $x \ln x, x_0 = 1$

Risanje funkcij

1. Določi stacionarne točke naslednjih funkcij

a) $y = 2x^2 - 7x + 4$ b) $y = x + \frac{4}{x}$ c) $x\sqrt{x+3}$
 d) $y = \frac{x}{1+x^2}$ e) $y = xe^{-x}$ f)

2. Določi limito dane funkcij ko gre $x \rightarrow \pm\infty$

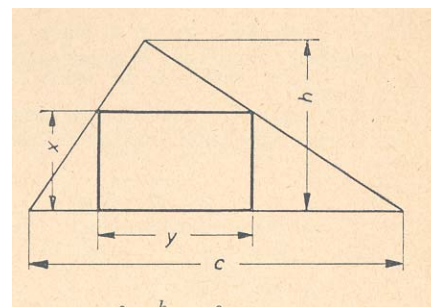
a) $y = \frac{2}{x}$ b) $y = \frac{3}{x^2+3}$ c) $y = \frac{x+1}{2x-1}$
 d) $y = \sqrt{x^2+2x} - x$ e)   f)

Optimizacija

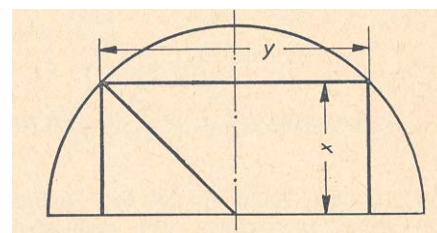
- Če je $x + y = 1$, določi x in y da bo: a) $x^2 + y^2$, b) x^2y^2 minimalen
- Na hiperboli $y^2 - x^2 = 1$ določi točko, ki je najbližja točki $(2, 0)$.
- Na paraboli $y = x^2$ poišči točko, ki je najbližja premici $y = 2x - 4$

Planimetria

- Kateri pravokotnik ima največjo površino?
- Kateri pravokotnik ima najmanjšo diagonalo?
- Iz trikotnika z osnovnico c in višino v izreži pravokotnik, ki ima največjo površino.
-

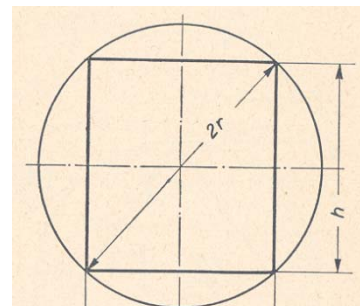

- Iz polkroga polmera a izreži pravokotnik, ki ima največjo površino.

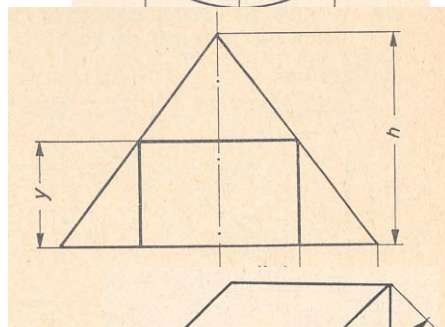

Stereometria

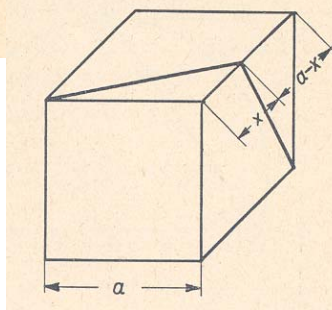
9. Iz krogle polmera r izreži valj, ki ima a) največji volumen b) največjo površino ?

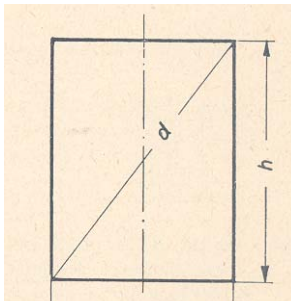
10. Iz stožca polmera r in višine h izreži valj, ki ima a) največji volumen., b) največjo površino

11. Določi najkrajšo pot med dvema nasprotnima ogliščema kocke.

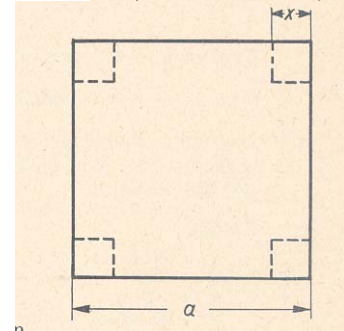

12. Kolikšne morajo biti dimenzije valja, ki ima diagonalo d , da bo a) njegova površina največja, b) njegov volumen največji ?

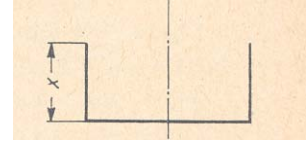
Praktični primeri

1. Iz pravokotne plošče dolžine 4 m in širine 2 m, je potrebno narediti škatlo brez pokrova, ki ima največji volumen.

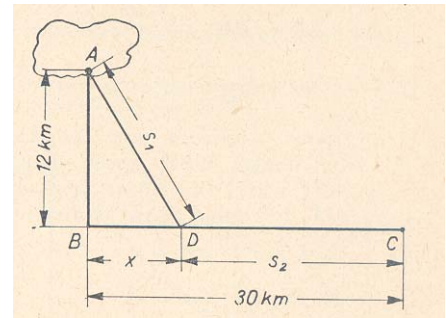

11.10.2011 13:28

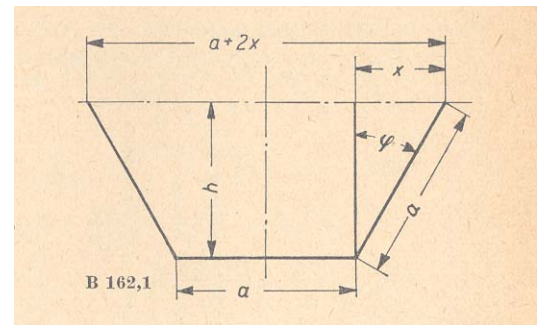
2. Iz pločevine širine 1 m je potrebno napraviti žleb, ki bo imel največji presek.

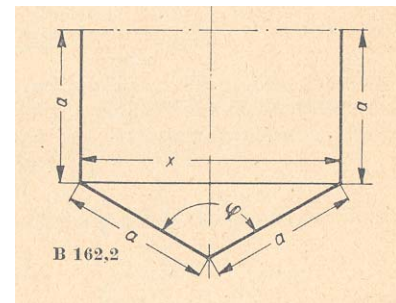
3. Svetilnik se nahaja na otoku, ki je 12 km od najbližje točke B na obali. Na razdalji 30 km od B je na obali mesto C. Svetilničar vesla s hitrostjo 4 km/h in hodi s hitrostjo 6 km/h. Na katerem kraju D obale se mora zasidrati, da bo v najkrajšem času prišel od otoka do mesta C?

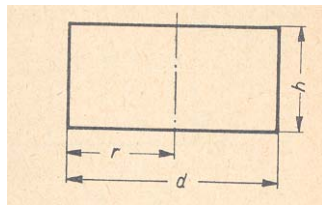
4. Narediti je potrebno odprt zaboj, ki ima dno v obliki kvadrata in volumen 1 m^3 . Kolikšna je v tem primeru minimalna površina vseh petih stranic?
5. Kolikšen mora biti kot φ , da bo imel kanal, ki ga sestavljajo tri enako široke plošče največji presek?

6. Kanal sestavljajo štiri enako široke plošče. Pri katerem koti φ bo imel kanal največji presek?

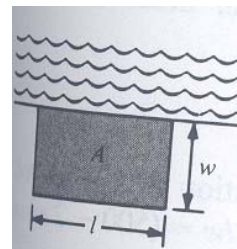
7. Odprt rezervoar v obliki pokončnega valja mora sprejeti 8 m^3 vode. Določi dimenzije rezervoarja tako, da bo poraba materiala najmanjša.

8. Urna poraba goriva ladje je podana z enačbo $y = 0.3 + 0.001v^2$, pri čemer je hitrost v v miljah na uro. Pri kateri hitrosti bo poraba za 1000 milj potovanja najmanjša ?

9. Stroški vožnje z osebnim avtomobilom v x dneh so $10x + \frac{x^2}{100}$ centov . Cena prevoza z mestnim potniškim prometom je 2 € na dan. Koliko časa se splača voziti z lastnim vozilom ?

10. Na razpolago imamo 500 m ograje. Kakšne morajo biti dimenzije pravokotnika, da bo površina, ki jo na eni strani omejuje morje na drugi pa ograja, največja ?

11. Moč letalskega motorja je podana s $P = \left(av^2 + \frac{b}{v^2} \right) v$ pri čemer sta a in b pozitivni konstanti.

Pri kateri hitrosti je moč največja ?